

Kaip nutapyti vaivorykštę

Giedrius SURPLYS

Apžvalgininkas Giedrius Surplys
2006-06-13

Pagrindiniai derybiniai koziriai, svarstant kairės ir dešinės susijungimą, mano galva, galėjo būti du: socialdemokratų taip mėgstamas stabilumas ir konservatorių dievinamas moralumas. Tačiau sunku buvo tikėtis, kad derybose vyraus valstybingumo principas, padėsiantis pažaboti asmenines ir partines pretenzijas.

Konservatoriai šioje žodžių dvikovoje iš pat pradžių atrodė neabejotini lyderiai dėl keleto faktorių. Pirmiausia jie į tas pačias derybas stėjo antrą kartą. Turbūt dar visi prisimena, kaip gražiai Gedimino Kirkilo komanda juos išmaudė per derybas dėl pradinės šios kadencijos koalicijos. Tad šįkart oponentams ir viešajai nuomonei buvo galima vis prikišti praeitį ir mušti per socialdemokratų moralinius pakinklius. Antra, dešinieji mažiau negu socialdemokratai bijo galimų pirmalaikių rinkimų (jų ir reitingai stabilesni, ne jų premjeras atsistatydino, ir ne jie į valdžią atvedė skandalingai nubildėjusią Darbo partiją).

Neabejoju, kad socialdemokratams buvo paruošę sisteminių priemonių, galinčių sumenkinti šią pradinę konservatorių galią, paketą. Turbūt niekas nenustebtų, jeigu tame pakete didžiausias svoris tektų dviem partijoms - "pilietininkų" ir paulauskininkų.

Akivaizdu, kad suskilus Darbo partijai, "pilietininkai" tampa nebe tokie gyvybiškai svarbūs. Tačiau Viktoras Muntianas ir jo komanda gali labai praversti socialdemokratams.

Akivaizdu, kad be "pilietininkų" pajėgų socialdemokratų situacija būsimajame koalicijoje būtų per silpna (jų tiesiog mažiau nei dešiniųjų). O priėmus po socialdemokratų sparneliu "pilietininkus" kairės ir dešinės pajėgos daug maž susilygintų. Pasiaiškinimas prieš konservatorius - STABILUMAS!

Iš anksto buvo aišku, kad konservatoriams turėjo būti nelengva įtikinėti socialdemokratams atsisakyti partnerių ir pirmaeilio vaidmens koalicijoje, tačiau padėti galėjo pasiūlytų postų skaičius ir magiškas MORALUMAS. Juk ateityje "juodosios buhalterijos" tyrime gali nuskambėti ir kai kurios "pilietininkų" pavardės, o tai sukeltų naujos griūtės grėsmę. Panašūs principai galėtų į ją neįleisti ir liberalcentristų, su kuriais derėtis socialdemokratams irgi neatsisako. Nesunku buvo numatyti, kad zuokininkai ir Liberalų sąjūdis vienoje koalicijoje nesutyls. Taigi konservatoriai, mėgindami rasti bendrą kalbą su socialdemokratams, turėjo šiems sukurti ypatingo statuso aurą ir taip užverti duris į derybas "pilietininkams".

Socialdemokratams dar bet kada gali sužaisti Artūro Paulausko korta. Visi gerai

pamename, kaip audringai Naujosios Sąjungos lyderis buvo atstatydingas iš pareigų. Nepaisant buvusių ir būsimųjų partnerių patarimo nepriimti visko asmeniškai ir nesikarščiuoti, Paulauskas nepajėgė nusišalinti nuo nuoskaudos ir ryžto sugrįžti į valdžią. Dabar jam vėl atsirado reali proga, tad neabejotina, kad buvusiam Seimo pirmininkui (būtent jam, o ne partijai) kaip oro reikia svarbaus posto. Taigi "Proveržio" komanda galėjo būti numačiusi postą Paulauskui. Tokiu atveju socialdemokratai turėjo įtikinti oponentų stovyklą, kad Naujosios Sąjungos lyderiui skirti svarbias pareigas yra pernelyg problemiška. Juk negali tas pats politikas iš to paties Seimo sulaukti nepasitikėjimo, o paskui palaiminimo į vieną ar kitą postą. Tačiau nelabai įsivaizduoju Naująją sąjungą koalicijoje, jeigu jos lyderiui nebūtų pažadėtas atsakingas postas.

Žinoma, egzistuoja ir kita alternatyva, kurią socialdemokratai gali bet kada panaudoti - persivilioti Paulauską ir jo partiją į savo barikadų pusę. Čia vėlgi praverstų pasiūlymai dėl postų arba didesnis idėjinis artumas (juk buvusios koalicijos kairumas labiausiai reikšėsi būtent socialliberalų vadovaujamoje Socialinės apsaugos ir darbo ministerijoje).

Konservatorių atsakas į oponentų bandymus įvartyti pleišną "Proveržio" koalicijon, žinoma, turėtų būti reikiamo posto užtikrinimas Paulauskui. Neabejoju, kad vėl būtų pasitelktas MORALUMAS, teigiant, kad per ilgus tarnavimo valstybei metus, Naujosios Sąjungos lyderis pasižymėjo kaip patikimas ir doras politikas, o dėl atstatydinimo iš Seimo pirmininko pareigų kalti buvusios koalicijos partnerių nešvarūs žaidimai.

Bet politika yra politika, ir čia stabilumas bei moralumas turi dviprasmes reikšmes.